

ACC. N:R M. 8608:1-40.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: *Skåne* Upptecknat av: *Annette Lowesson*
Härad: *Fresta* Adress: *Aspinge*
Socken: *Ö. Aspinge* Berättat av: *olika personer; se
inne i samlingen!*
Uppteckningsår: *1942.* Född år *i*

Register se nästa sida!

ACC. N:R M. 8608:1-6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Skåne Upptecknat av: Arnette Lomsson
Härad: Fresta Adress: Äjinge
Socken: Ö. Äjinge Berättat av:
Uppteckningsår: 1942 Född år 1881 i

Arbete

Sitt kvällar

olika arbete

Arbets tid

Arbete.

Sen jag blev så gammal att jag kunde delta i allt arbete, var de alltid en plåga med kvällsriten. I slutet av sept. började ju kvällarne och vi gick loss på arbete om dagarne, fick vi sitta om kvällarne och sticka vantar som vi skulle ha med på slätten, på beterna, samt lagga och ställa i ordning andra gräben som vi skulle ha med. Där skulle ju laggas i högt tyg, även sticka ett par varma säcker i strumporna, flöaten var ju ofta kall, och de var ett hårt arbete, så de födra kläder. Sen vi kom från beterna, i nov. så var de ju långa kvällar.

Da fick man börja med att sitta upp. Man satt ju i en rund kring lampan, som hängde i en lång krok. De var en grov stälträd som var fäst i loftet med en bänning som lampan hängde i. O männikes, vad man var trött och ämnig innan man fick gå och lägga sig. För än kl. 9 var de ju inte liggdags. arbetet varierade ju, de var dels att som utt. var. både slarver, eller klippa mattor, så vi skulle väva mattor till jul. eller kardor, så vi skulle spinna till strumpor. För satt ju vid ett arbete, så fick vi andra sitta i kring. De var ju så, att lampan var väl utnyttjad. Skulle man gå ut med något lyse, så var de en liten plisa som nätt och jämt lykte sig själv. Skulle di spinna vid lampan, så fick di ha spinnsacken så, att den var med lampan, så di endast hade lyse vid nackarna, säckerna fick kämmas om tråden var jämn.

Men tala ofta om, di förste året, hon var här i huset, sett hon och sprann främmande
 Hon sprann lin till hälfden. På så sätt skaffa hon ju linne. De fick ju alla fattiga
 för i tiden, sprinna framman. Då var vi ju små, så när vi kom ut sett för och hon upp
 till långt ut på kvällarna, hon vid sitt, och hon sprann. Jag kan minns när hon satt
 vid reben. Här var en gammal kvinna som kom och hjälpte henne e karda. Då sett
 di en kväll till sent på natten, di skulle karda så mer en hade till länge e sprinna
 An hon sprann till hälfden kunde där inte bli stora säcker av de hon sprann.
 Men för i tiden var inte stora fedringar på nån ting. En handduk var ju aldrig
 mer än en i bruk i taget. d. v. s. alla torka sig på en handduk, så lyftes om på sönda.
 Till höks handduk var där ju ingen hade nån aning om vad de var. I berländan var
 ju skelase som di kände söbesskärerna vid var måltid, eller så torka di på
karakluden, di sktrasan. Där var ju heller inte fråga om man stor diak, så
 där behövdes. Mjölkkärden och smetkärden di skades och valdes, så fick di
 ligga och själtrera. Eller så vreds di sktrasan hårt och tor kades med
 I fråga om bakan, så hade di grova blågarnslakan di sålde länge innan där
 lyftes. Om man hörde fint folk tala om två bakan var de ju bara överflöd.
 Örngått var de håller inte tal om. Så di hade i regel inte mer än e. k. två
 bakan till var säng, om byt e ett mellan var tvått. Fattiga, hade många inte mer än ett
 fick vara utan men di tvått.

Man har fått lära sig från barndomen att arbeta tidigt upp. Vid 5 tiden steg di upp för i tiden. Där som inte var kreatur att syssla om, utan di kunde sätta sig till arbete, så fick di arbeta ett par tim. om morgonen vid lampan.

Mor tala om när hon tjäna, så hade di endast en liten fotugenlampan som stod på en fot dälla, som di skulle arbeta vid. Di hade ett regelbundet beting di skulle spinna för dagen, de var ett stycke. Om kvällen kom husbonden med haspra, han haspra vad fruntimern spunnit för dagen. Mor, jagan hon skulle ju göra sysslorna för dagen, skäta om djuren, och mjölka. Städningen inne var ju snart omskött. De var ju bara ta himnen och asa över gubnet, var söndag sprades rejält. Maten skötte moran på stället ajäls om. De var ju endast koka potatis eller näs soppa, eller gröt. När di sk blev där ju inte när alle ät av samma fet. När di på vären skulle väva, så sa mor, en blögarnsräcka på 30 alnar skulle hon sätta i rajan o väva över på tre dagar. Jag minns som liten när mor om morgnarna satt vid rocken vid lampan, far satt ju också och arbeta.

De var ju drygt o sitta vid spinrocken från tidigt, till sent.

Jag minns många gamla historier, som alltid spann om vintrarna, de var främmande. Di fick i regel inte pengar, de var mjöl, eller bröd, och något i matväg om jul.

Men di kunde ju spinna mycket för vintern, di spann till flera ställen.

Mattor var ej i bruk då jag var liten. Till var söndag ströddes repat ensis, eller sand. De var bruket överallt, även både sand och ensis. De skulle vara rit sand som skulle strös på golv. Vi hade ju ändå brädegolv, men på många ställen var ju berggolv. Sen börja då så smält med att skura golven. När mor hade skurat, och strött ensis på golv, de var så högtidligt. Sen då fick mattor var de ännu bättre. Trots dålig belysning skulle mycket göras vid lyse. När de leka skulle degen vara ält, och brödet i ugnen till dager. När man skulle bort och baka fick man ovillkorligt gå kv. På de stället som jag ofta besökte, som jag gått på arbete, i många år, när där bakades grovbröd, var ett bak så stort så där var 22 stora bröd.

Vart bröd var så stort som två köpta bröd. De var en dryg deg o arbete, vi var alltid två. Mor skulle alltid elda ugnen varm, i bland fick hon först in i ugnen o klona i den. Vi baka ju hemma också, men brödet skulle i ugnen till dager. Även när de var lyta, så skulle där ju först filas skivas, så läggas på lykan. De dröjde ju i regel till mer på eftermiddag, kvällen var ju bara blötad i natten. Den drog ju av vatten och filades, inget tvättbräde utan fila med händerna. Sen skulle man lyka för kvällen och natten, de drog i regel till åtminstone kv. 2. Så där skulle vara försligt om morgonen o ta till an.

Under tiden man lykade fick man fila hult. Eller göra kärh rena i askelut.

Jag var helt ung då jag fick lära både att spinna och väva. Linn var ju ej så svårt att lära, som spinna ull. De beredde ju något hus ullen var kardad. Jag glömmer ej när jag skulle lära att spinna. När mor spinn och visa hur jag skulle dra ut tråden, fråga jag, kan de inte gå av? Mor svarar, ja får väl inte bli annat varse. O, tiden, så snart ja fick recken i gång gick de av, de blev till jag fick hela lanäkt fullt av avskitna ulländar. Så fick mor spinna di i, sen fick jag tvätta igen. Men till sist gick de ju så jag kunde spinna. För i tiden var de ju så, att en trå, den siste vintern hon gick i skolan skulle kunna spinna åtminstone, beläner, lika bra som en vuxen. Hon skulle även kunna väva. Spinna har jag alltid tyckt vara roligt, men väva, vad jag har varit trött av de. Om vintern skulle ju mor alltid väva, de var klänning tyg, lindväv, och mattor. Mattor gick väl an tyckte jag, de har jag också vävt många, även nu på senare år. Men vad jag var trött av den väven, jag ville hellre gå med vad andra ryastor, som hälsat, om så var hugga kratt, eller skotta snö, bara mor ville ej äls väva. De fattades inte annat än jag begreps nog både hur en väv skulle sättas upp, och leada varjuning och sölvring och bindning men jag var så trött av att med armarna sitta där och skotta och slå. Allting skulle vävas, även förkläde vävdes för i tiden, dynor, och allt möjligt

Mer värd, mycket främmande också. Jag vara bara ung, omkring konfirmeringsåldern
då mor värd en räcka för kläder, jag skulle, ju värd, de var ett bry med sand-
ringen, så ble där fel. Dynor och klänningsstygg var ju roga så där ej blev värd fel.
När man dränga fel, eller en träd gick av, och man inte gav allt på de blev där
ju värd fel. När mor då kom och såg de, fick man ju skrubb. Exändå några kan
du inte ansä äble, där s. ju en stor gasba. De var om när vaggträd var i sänder.
De hände ju till att genom fel drängning där blev som mor sa, en gasba fel.
Om de då var på värken som skulle vara till kläder, fick de fel en ju kringaköras.
Där kunde i bland vara många. Di har talat ofta om, skräddare her, antingen
av het, eller grovt skämt, satt sådana fel om till ryggen på kostyornen.
Alla färdarna som blev när värd färdes skulle klytas. Di skulle tvinnas i bop
till hjälps till mattvarp. Skäbbefall spanns till mattvarp men sen blev här ju
mattvarp att köpa. Men ändå, trots allt sådant arbete, fick man ändå till att verka
eller se något. Allt tid skulle vara till arbete för i tiden, man fick inte springa som
di gör nu. De var knappast di fick sitta med något hantlarbete som brodera, eller
verka. De ansågs myckligt sitta med sådant. Di kände hitta gran näd möttare.
Di fick hårt arbete för vad vi skulle ha, men vi fick på samma gång lära att
ta väl vara på vad vi orka förskaffa oss, de har vi också hållit i med alltid.

ACC. N:R M. 8608:7-10.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Annette Lomsson
Härad: Fresta Adress: Åsinge
Socken: Ö. Åsinge Berättat av:
Uppteckningsår: 1942 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Mitt barndomshem.

Hemmet utseende.

Gamla seder.

Skriv endast på denna sida!

Mitt barndoms hem.

Mitt hem har ju alltid varit enkelt, och ringa. Jag är fattigt uppfödd, och små förhållande har alltid följt. Men arbete har jag fått lära, och liksom agrara, samt försäka. Vi var, och är tre systrar. Min äldsta syster och jag var ju mer jämåriga, men min yngsta syster, är yngre. De var aldrig löst att vi, varken i barndomen, eller sen tänkte på att vara med om några nöjen, eller lägga pengar på något, som mor sa, mättigt. De ble vi så invanda som små, och även i uppväxtåren, så vi har aldrig sen hellre tänkt på, att bekosta oss något i nöjesväg. Följa med till marknads, och gå och titta på allt, de kostar ju ingenting. Men lägga pengar på något krims krans kom ej på fråga. Mor sa alltid glömma de bra ha bra må ha som helst, en behöves inte lägga pengar på dyra pröcker. Sen vi blev större, sa mor, en ha snod i ha pengarna de en lägga dom på bräde.

Ett minne som jag inte glömmat, ett stormarknad för omkr 35 år sen. Jag och min yngsta syster var på marknadsbacken, i stad och titta på allt som var utställt till åskådning. Så var där nästing, som visades, alla var inne och såg de. Vi träffa en som de kalla Larm. och, sa han föres vi får gå eng å titta, ni kan allri tre så bra de e. Han stod å gick en så han locka oss in. De var inte så dyrt de mins jag.

Vi tyckte åtminstone inte de var nån ting alls att se, om de var nån film eller
vad de var.

När vi kom hem tala vi ju om att barn lecka oss in och titta på de brödet.
Vi behövde ju förstås inte tala om de. Jösses ha mor regera, de hade när alle-
tat slut. Era räbe inmer, ni skulle ha på flätan stägga pengar på såddent.
En slider så hast för styvarna så ske ni gau å kladda opp ad på keltit mög.
Sen har jag heller aldrig lagt pengar på sådant. Jag har ej haft råd hellre till de
Mitt hem var enkelt, lika som i andra husmansstuger. De var de enda torftiga,
som behövdes. I fråga om husgeråd så var de endast de nödvändiga.
I alla fattiga stuger, även här, var ju ej mer än säng e soffa, bord, skänk, och atoler.
Lillasuga, vid sidan om köket var även en säng och onbänk, samt bord och atoler.
Jag minns när järnvägen byggdes här, då bodde här ju rattare överallt, även här var
rattare, di hade lillastua. Flur de var, så hade nor e far, fler sängbetäder än vi
hade här i stugan. Där var till rattarne. Så långt jag kan minns och så, så var
alltid sängen i lillastua upptecklad. dvs. i högförd och med sängbetäder i.
I fråga om kärk, så var de inte så många i ett husmanshem. Kaffekittel, stekjärn
och jängreyter med tre ben. Di var ju till att stå på öjnen agis. De var här ju,
den öjrene agisen och bakugnen fins ännu. Så var de ju när kopparsanna.
Lerkärl begagnades ju alltid för. Lerkrus, lerkfat, sätt, lerkallriker, lerkoppar.
Om en husman hade ett halft dussin kaffekoppar, utom di som var till vardags var
de storastat

Väggarna i stugan var ju alltid kalkade, de kalkades en gång om året. När vi kom där som var tapeter, vad vi tyckte där var fint. Vi kunde ju höra talas om mycket fina ställe. Där var så fint så där var gardiner i lärahålen, draperier. Ah, jag minns, hur vi tyckte om man bara när gång skulle få se så grant. Aldrig trodde man att man kunde få det. O, vad vi tyckte vi fick fint när vi fick mattor, och sen de börja med gardiner, de var ju bara tvärgardiner, men ändå. Barnrens hemmet heter jag ju, eftersom vi blev större och kunde hjälpa till fick vi ju lite mer i hemmet. Vi arbetade i hopps flera saker och pryddes upp så gott vi kunde. Sen man kom bort i andra hem och fick se hur där var, så fick man intryck. I från jag var liten inså jag alltid om vi kunde få tapetserat som andra. I flera år hade vi väggarna oljade i stället för kalk. Först på senare tid fick vi både stugorna med tapeter. Även den verkliga hemmet med gardiner och draperier. I stället för då, de var så enkelt, riktigt funkis, så har de nu blivit fullt med saker. Men många minnen finns ju kvar. Där finns ett par gamla såde ett långsäte, och ett armat som är nog nära 100 år. Jag tror nog de vore värt museum. Tyvärr att jag ej kom i häg att visa amanussen de. Spinnrocken finns även kvar men väven har vi tagit i tu till bränsta. Den var så stor och tog plats. Jag var ju i 16 år och grassa Ljöstedt, där fick jag ju en del saker efter honom som jag har.

Av alla gamla saker och verktyg som mor och far hade, bevarades många rätt länge, men till sist föll de sönder av sig själva. Mor hade skattefod, skälleträ, de her vi kvar. Kardor, och garnsinda. Jag minns ännu när hon satte hårda yngre gammalt stickylle. De kljptes i små remsor, så pluckades de upp med fingrarna, sen skrubbedes de upp. Sen blandades de med hälften riktig ull och kardades och spranns. Jag begriper inte hur hon kunde spinna de, för de var värt att få i dräd. En gammal griseden har vi även kvar, för i tiden gräde vi trätten, de gjordes också mor. De var skjortor och lintryg som di gräde, de var krager, bröstvecket och ärmarna. När de var linne, blänkete de när de ble gräde. Handdukar och lakan rullades på rölleträ, handmangel. Kaffeböner minns jag när mor krösa med saltadener. Di hade ju en slät sundad sten som di krösse grovt salt med. Här var många gamla som krösse kaffebönerna i en mortel. Hackbräde hade di också för i tiden, så di hacka köttet till korv, i stället för nu köttkvarn. Där av är ju alltid ett utt. de ble hackbröda av alltihop. I bland när di hacka köttet, kom där fliser av hackbrädet i blann. Jag minns gott när vi hacka på ett sådant bräde. Mor hacka även grönkål på ett sådant. Till kött fodrades en viss ysa, de var en hämmysse. Här var också en gammal valkeflage, som di valka skumpor på.

ACC. N:R M. 8608 : 11-17.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Annette Sonesson
Härad: Fresta Adress: Åsänge
Socken: Ö. Åsänge Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1942 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Original.
Skulda personer
Deras livsgärning

Original.

När far var skomakare hem ju många människors hit, både vanliga allmogemänniskor, och många original. Vi fick också ärenden i många konstiga hus. Här var ju inte heller så besvärt med handel, som nu. Di köpte mycket av kringvandrare. Här framme vid skolan låg ett litet stenhus, där bodde Pär bäckes di hade baker o sälja. Pär bäckes gick till Flörby efter två korgar skorper i taget. De var en stor räli gubbe, han var rent dö. Gumman var så herkesydd. Hon var bejd som en helena. När vi kom dit efter baker, kom hon in med korgen, så tog hon alltid en övanskorpa, och en underskorpa, så räknade hon, äjn skälling, två skälling, o. s. v. Di var gamla i min barndom, så di tog fort slut, sen gick här en i kring o sålde kakor som di kalla kagekerstinan. Hon kom regelbundet var torsda, hon bodde i Ståttorna. Hon hade en korg grå var arm, de var två stora spånkorgar som där var bundit skyvke om. På samma gång som hon gick i kring hade hon födan, och så bar hon i kring nyheter. Hon gick var dag i veckan, utom söndag, hon gick på andra håll också. Så var här den gamle bötkaren och bötkaretjärsingen, han gjorde träspann o bötter. De var även en räli gubbe. Han brukade åderläta folk. Tjärsingen spann och stika, hon brukade även bota på folk, mäta för gula sjuken. Hon sysslade med allt skroek och vidstypelse. (De har jag ju bestyr)

Slunken, var även en räli' gubbe, han var vanför, han var ju på sin tid känd i vida kretsar. Nästan alla var rädda för slunken, dels för han såg så räli' ut, och dels för han kunde med övernaturligt. jag har väl besökt honom.

Han kom ju ofta hit också, far arbeta till honom, jag minns hur rädda vi var för slunken. Men om marknaderna när koberännare eller andra marknadsbesökare kom från Hösby, var där alltid någon som skulle in till far i något ärende.

Var du då fulla var de ett öde. Då kunde du ju i de oändliga hålla på bara med prat. Var du några skulle du handla o byta. I bland var fjäringerna med, o ledde beregen. Så skulle du byta, fjäringerna skulle medla. Blev du då byta skulle du ta likjörn. Du hade alltid flaskan med. De kunde dra långt ut på kvällen innan alla koberännare kom hem.

En gammal soldat som hette Lindstedt var gång han kom från marknaden härdes han långt i från. Han sjöng alltid Hugg Hart den unge hjälte. Han hade alltid en stor korg full med brännvins flaskor. Han bodde i ett hus åt Satsrupsvägen. Många har stått utanför och hört när han satt inne vid bordet. Han satte fram så många glas han hade, och slog i den börja han skål Lindstedt, tack för de bröder, så tog han ett glas efter ett annat. Skål du gamle soldat tack för de hållamids. Så till sist ja så skål lika väl.

En räli gubbe som på sin tid var i Skjringe, var rackaren, även kallades nattbarnen. Bara sjätte eyeslän var ju avskräckande. Han skulle ju ha allt räliit arbete. Flå kreatur, kasterera, och allt som var fullt gjorde han. Ett gammal skogord är ju när de gäller något mindervärdigt, eller grovt arbete. De e ju raint rackare-arbete. Jag minns honom då han också kom hit, han hade även han ärende till för. De var en stygg, räli gubbe, grovbuggen och fräck. Bara han fick fylla gjorde han vad som hälsat. Han kasterera även hundar, men där han gjorde de, kände hunden igen rackaren, så när han kom, blev hunden rent ursinnig. Men de hände också att han j kunde stanna betudet när han skar, utan di förblidda. Rackaregjäringen kom ofta hit, de var en fröntlig kvinna, hon hade varit vacker. De eyeslän Mor fråga henne hur hon kunde ha rackaren. Hon svara, att rackaren tat henne med konst. De hade hon ord om sig att han hjälpte bara att ta vilket fruntimmer di vilte. Hon tala om, när di gick till prästen rackaren och hon, så när di kom borta i skogen vid Fälltofta skulle di vila på en sten. Där fick hon först en ärsfisk på ena sidan, sen en på de andra. Sen di blev gifte så brutet han var, nästan alltid full. Hon hade skurit ner honom ett par gånger han hängt sig. Mor sa, du kinne lad nem hängt. Rackaregjäringen fick många gramma töser. Hon tala om skärsöran, o skärgäbben vändes kring huset. De låg ju i en skog vid Gammalsörge.

När rackaren begravdes blev de så störtat så gubbarne fick champagne.
Han hade ju understöd av församlingen, så fattigvärden gjorde begravningen.
För i tiden, så var ju inte mer än fattigvärden och di visstaste med på sådana be-
gravningar. Kommunalföranden var även ordf. i fattigvärden, han ställde ju om
så där bjöds kaffe, han kunde ju även bjuda en jök på medlemmarna i fattigv.
Där var en rik man på Södergård, Åberg, som var med på rackarens begravning.
Han sa, eftersom de 4 stjärnga rackare som begravas, han ha drack i kring här överallt
så ska vi förs den rejält, så han gå med hem så bjüdes ja en flaska champagne.
Gubbarne lät sig inte säga mer än en gång. Di förs rejält hans begravning.
Här var många gamla hus för i tiden som blev fattighus, när den som bodde där fick
understöd, tillfäddes huset socknen Gamle Fids hus blev fattighus, de hade en
gång i mitten av 1800 talet varit heru. I de huset dö flere fattiga, där dö bökparen
När han var dö, gav tjäringen sig hatten på hon skulle ha risengräd, ätte pär.
De ble ingen begravning om hon inte fick risgröt. Ordf. måtte lämna henne 2 kr.
till gröt. Även slugken dö där, Han sa ofta han skulle inte dö i säng, o int i vasa
Men han dö ändå i sängen. Sjöstedt o mor tj. var där dö han dö. Sjöstedt tala ofta
om de, han sa, ja känne inte saj män storkafanen dö, ja geck, män stuna
säl där de han dö. Sjöstedt var verk, han kunde aldrig se något sväst dö svimma han

På så sätt, genom att många hade sitt ärende till far, fick jag ju höra mycket av gammalt, både skrock, övernaturligt, och allt annat. Många tjäringar kom ju också, de kunde ju sitta och tala om sina upplevelser, mor sina, och så allt annat. För i tiden fick ju folk gå var de skulle, här, så gick de ju gärna genstigar.

Jag minns hur både mor och andra kvinnor tala om upplevelser på sådana markvägar. En gammal väg till Hårbly har ju varit en skogsväg om västra väng.

Där var inga hus utan stenbens, ett till, och så längre ner Knut fiskares.

De var ju rent riskeabelt att komma ensam där i skogen för fjaka knut.

Han höll sig i skogen, när de nåt funktionärer kom, dök han dem.

Jag minns de så, där vore gott i bera att gå om bara inte den rätte knuden vore.

En gång våldtog han Pålby kvinna men hon freda sig, där kom vist män.

Knut blev fast för de, då sa han, hade jag drött ja skulle ha straff skulle

ja legged hos na osse. De hållt mot Håinge i de skogarna, har alltid folk

gått vilse, där var folk rädda för skavsruan. Men även för rackaren, han

var ju alltid ute. De var inte bättre med han än Knut.

Enligt förmodan skall ett mord en gång begåtts i Håinge skog, eller i

skogen intill. De blev aldrig uppklarat, troligen letar hon gömd i skogen.

Där av hade många en skräck särskilt om kvättarna.

Som kvacksalvare var steyken vida beryktad. De var vät mest en dra folk hade ont kunde han ju nog göra. Han var mycket sökt för tandvärk. Mor tala titt om, de var så länge som jag var så liten så jag låg i vagnen, hon hade sin förfärlig tandvärk. Så gick hon först till Sven beclaren, far var med, de var en kväll. Han du nåt, sa far, så ta de ha du kan. Ja, sa han, du faur engens lisa far en solen går när. Ack, så länge kan ja ente uthärdla. Med desamma for hun när de steyken, han kom me de spik, hon skulle ta med dem så där blev blod grå. Hon sa tandvärken släppte ju för dagen, men om de gjorde nåt väste hon i sjöstedt tala om en gång han skulle gå till Hörby när han kom ner i skogen blev han törstig, han ta sig ner och drack i år. Ack, sa han, ja feck så ont i tårnen o hela skallen. Ja gick opp de steyken o sa kan du atilla tannvarken. Han skulle dra ut tårnen, o kom mä en stor röstted hotang i skalle ta. Hånt han to, slant tungen, ack herre gud så ont de gjorde. Ja alo steyken frå skallen så han dampa de gåted. Ja trodde han samma au men han roade se ijen. En pige från bellerups skulle till steyken o söka för tandvärk, husbonnamoran locka henne åstad. När hon kom dit, slängde steyken henne opp i sängen o lau hos ma. Hon blev ju så förskräckt så tandvärken släppte. Hon kom hem gråtande och tala om ständets. Moran ble ju rent bedravad som lockat hon
åstad

Stephen hade varit skolmästare på den tiden då skolan gick i kring i stugorna. Di gamle tala om Stephen var sumbärlig på husförhören.

För i tiden kunde ju folk knappt läsa i bok. På den tiden Bergdahl var präst här, de är så länge som om innan min tid. Han var ju berömd för en hård och sträng präst. Di sa, di var så glada när Stephen kom för då visste di han svara för alla.

Prästen ble arg, o sa, han skulle låta andre svara, men Stephen sa när ingen en kan o ja kan så svarar ja. De samma var på kommunistsfirsen där sver Stephen för hela församlingen. Han var lärd i bibeln, men även i allt annat styg.

Han hade svartkonst bok åtminstone utdrag ur sådan. Den drov jag med all säkerhet fins hos hans som i Hälley.

Jag minns en gång Stephen varit ända på Hven, där var han ju så besökt.

Han kom på tåget, och var så full så konduktören stängde honom av vid stationen. Hans som var på arbete här vid stationen, han stäpa bort honom på fätaden där fick han ligga till kväll. Jag skulle gå efter mjölk, och gick långt ut åt fätaden, jag våga ej gå förbi Stephen. Jag var omkring 12 år. Glade de varit om hade jag gått bort och tittat på honom. Jag kunde om så varit så nära, han kunde inte röra sig. Han var ju död full, och även vanför, men han såg ju förfärlig ut.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Arnette Jonsson
 Härad: Frosta Adress: Sjövinge
 Socken: Ö. Sjövinge Berättat av: _____
 Uppteckningsår: 1942 Född år _____ i _____

Mina levnadsförhållande
 Födan

Maten hos allmogon och fattiga.
 Sedes och bruk i allmänhet

Skriv endast på denna sida!

Mina levnadsförhållande

I fråga om levnadsförhållande, så var de lika för alla fattiga. De var inte gott att
fostra, och föda fram barn. Men var ju med de daglönerna var endast 25 öre om dagen.
Sen blev de 50, de har jag gått för, de första jag börja att kunna göra dagsverke.
Di skulle ju till Hårby efter allt vad di skulle ha i matväg. De var ju inte annat
för fattiga, även oss, än fisk aill om torsdagen. Så skulle di ju gå dit, inte utan
om det kunde lura sig så di fick skjuts med någon. Jag minns ju när där kom
hela flocka torsdagsfolk gående. Om sommaren köpte vi ju bröd, men de skulle vi
ju även till Hårby efter. Man gånge kunde här komma en ailla kramare hörande
o hade aill, eller annan fisk. Jag var de ej mer än omkr. 11 år då jag kunde gå
till Hårby om torsdagen efter både aill, och bröd. Men om jag skulle köpa ett par
brödbakar fick jag skicka dem med en hörande. De var siltan man köpte fint
bröd. Till julen bakades ju, även fint. Men i vardagslag om vi hade fint skulle
de ätas till kaffe utan smör. Något gräslägg till något slags bröd kom ej på frä-
ga. Jag var rätt stor innan jag bara visste vad gräslägg var. Vi hade ju alltid
en gris som slaktades till jul. Mjölk var här ju, om sommaren fick man
mycket njä sig med sur mjölk och bröd. Salt aill och potatis har alltid
varit fattigmanskost. Även lingon i mjölk, de glocka vi ju själva.

Sen, kom jag ju efter hand, bort i andra hem och såg deras hemnadsvanor. Jag har ju
inde fjänat ut för lön, men ändå varit mycket på arbete i andra hem.
I bondhemmen bestod ju maten i vardag mycket av mjölk, som kokades gröt av olika slag.
Korngrynsgröt brukades mycket, potatisgröt. Fläsk hade ju bönder alltid, de äts ju både
stekt, kokt, o spege. Rikhet får kött, och korn. Bönder bakade alltid stora bröd.
De kördt efter sill, som de la ner i kaggan. Så jag har ändå praktiskt i både bonde-
hem och fattiga hem. När bönderna skär kor, och hästar, var de ju säkert med ris-
grynsgröt, och äggkakor, kokt fläsk, eller fårkött, smör och ost. Skurning har alltid
brukats, även soppra på kött, eller fläsk, samt ärtor och kål. Potatis har alltid
varit gängse i alla former. De gamle allmogekvinnorna var duktiga att laga mat
efter den tidens sed, men när de skulle ha gille anlätades ju särskild matlagare.
Sen efter hand blev allmogens också mera kunniga i andra seder. De kom mycket
av att man fjänat på herrgård, eller som uttryck var. Gjent tjänstafolk.
När man då var i ett hem hos någon sådan, där fick jag många andra intryck.
Där fick jag även intryck av heminredning och sådant ordnande, och även
hemslöjd. Jag har aldrig gått i städskola, utan mor undervisa ju i vävning
och stickning och allt sådant, även viskning, Men brodera, och annat hantverks
lärdde jag när jag såg de i andra hem, de fattas jag först. Någon undervisning också

På så sätt har jag ju också kommit i beröring med mycket olika folk.
När jag var på lekerna kom man ju i lag med mycket folk, där röade di ju i ho-
mat på olika sätt. Där diskuterades ju ofta om både mat, hem, och levnads-
vanor, där fick jag ju höra mycket, av både de ena staged och de andra.
Även då jag gick på hotellet som tillfällig hjälps i köket, fick jag ju se mycket i
fråga om mat, där s.k. stal jag mycket konst. Sen har jag ofta varit vid större
gille som hjälps i köket. Då har jag alltid hjälpt kokerskan med uppställning
särskilt smörgåsarbordet, och steken. De var intryck som jag hade från hotellet.
Där var jag alltid mån om att komma in i hallkänken och se uppställningarna
innan di bars in, när de skulle vara färdigt. De hade jag lätt att ta intryck efter.
På den tiden får var borta och sydde tala han ju om mycket hur folk hade de, både
med mat, och övriga seder. Där av hörde jag ju mycket om gamla seder.
Han tala ofta om gamla minnes bruka torra kaffekopparna på lindygsnerdelen
som di hade på. Torra händerna på lindyget de har jag sett många gamla göra.
Gamla hade ju alltid långa lindygg, av linväv. Så hade di ju handduken med sig
var di gick. En gammal tala om när hon tjäna, så skulle hon ha linväv också i lön,
till två lindygg. På så meran, på samma gång får du handduk, de får va desamma.
Hon skulle torra sig på lindyget. Hon sa, när ja kom hem tiggde jag en handduk av min
jag själv hade

Jag har sjöla varit med då vi inte fick mer än 30 öre om dagen. På de ställe jag ofta har besökt som jag gått så mycket, var födan i jämt endast alldaglig. Nu gick vi där var dag under hösten, och alltid då där var arbete, så de var mest bara som uti sub o brö, grantofflar och mjölk. Hon ville sällan eller aldrig laga något.

Men de dagar då vi hiata, ståttern, och tröcka, då där skulle samlas folk då fick där lages, men då brukade mer hjälpa till med de

Sen börja vi med att få 15 öre, sen 1 kr. De sista jag gick, och fick daglön var 5 kr.

För i tiden högg di all säden med lic, vi fick gå och ta upp och binda. Inte mer än ett fruntimmer efter var huggare. Vi fick gå och ta upp till solen gick ner, sen skulle vi sätta upp de vi huggit för dagen. När vi börde in skulle vi höra så länge vi fick se. Om morgonen med daggen var ja skulle vi rissa stubb, sen di då börja med hästrässa, fick vi gå i rodalarned och dra till svinen. Som väl är, har tiderna ändrats, för här hade ingen människa gått så nu.

På di sista 30 åren har de förbättrats.

De var ju rätt o hemma i ett rodalarn vid 6 tiden och dra i höj till svinen.

De fick ju torke för dagen när man kom i sädeslyken, annars ledes man rätt till korna. Sen börja di med maskiner, di satte apparat på slättermaskinen, så vi skulle binda efter maskin. När man bara nog gick de an, annars var de ett förfärligt springande

ACC. N:R M. 8608:22-26.

Landskap: Präne Upptecknat av: Annette Larsson
Härad: Frosta Adress: Äjlinge
Socken: Ö. Äjlinge Berättat av: gamla i orden
Uppteckningsår: 1942 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

*Händelser ur livet
Olika skildringar*

Händelser ur livet

Sjösted tala ofta om att han kom ut o vakta när han varo bara 6 år.

Han fick sen vara ute var sommar. Hans föräldrar bodde vid Ousbyholm.

En sommar hade han får från flera bönder i Slagtofta som han drev ända upp till rälikehrused vid Stavröd på en stor fålad som bönderna skulle ha gemensamt. Där var ett bonnaställe som där var en hada han drev in fåren i om nätterna. Han skulle ju ligga i drängstugan hos drängarna. Fjeringen skulle lämna honom mat för dagen. Auk, så han va ja svett. När söndag fick han springa hem. De var ju långt, men då fick han lite mat med sig till fröst.

De var inte lönt han ville bli hemona. Auk, så han, ja glemmer ente naur ja feet sitt ja and svartom alltihopu. Far sa, tacka velt ja må svän han skrajjer ente.

Där upps mot Ekeröd där han vakta var fött med li, di bruka han öjyona för folk. Han sa, ja sprant barfött. Langa sträcker i mållom kien o öjyona får folk. Så ja hade faud i hob männa kronor får sommaren. Ätte som ja feet nämna styvra får daom, sa fjeringen om kvälten de o löst ja far vare pau dom.

Naur ja då skälle hon må fauren om ättehösten behältt fjeringaludered prängana. Ja hade ju sprännet i hob fölldre kronor. (Hans egna ord) och så svällded får resten.

ACC. N:R M. 8608:23.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En gammal bar talat om sin barndom. Hon var fattig, modern var änka så barnen
milde bort. Hon var endast liten då hon kom till ett stort ställe i Benary.
Hon skulle göra vad hon kunde bara hon fick födan. Kläder blev ju som deras barn lagt
av. Där var ju jämna, en pojke samt ett par tjejer. Hon skulle ju även gå i skolan
de var hos Skesson. Men så när hon kom hem fick hon göra sysslor, liksom om
morgonen innan di gick till skolan. Deras egna fick ju läsa på läserna.
Inga böcker hade hon som sina egna, utan hon skulle läsa i deras när hon kom
åt dem. När hon då kom i skolan kunde hon ju ingenting. Skesson ville ju veta
varför hon ej lärt läserna. Men, sa hon, ja sa, ja har inga böcker utan ska läsa
i deras, och så får ja inte va fri å läsa. Om sommarens skulle hon ju vara ute med
kreaturen, så i bland kom tjejerna ut till henne med mat. En torsdag hade
di själv varit i Hösby, när di kom hem skulle Alla, deras pojke, gå ut med
mat, ^{han} hade en kokt sill och en skiva bröd. Hon sa, när han kom hade han
sjödel räggen av sillen. Ja ble så galen fram som så ja la ~~min~~ på skallen.
Och sprant hem å bilen. Men ja sa, han hade ju sjödel hela sillen för me.
Sådana leumadsaktningar var många. De är från mitten av 1800 talet.

En annan gammal, (dökt. tjedert fostermor) tala om, då hon tjäna i Högstads. Hon var helt ung, de var i början på 1830 talet. I stugan var lergolv, di satte stekjärnet på golv och elde under då di stekte fläsk. De var ju sådant järn med ben på. Där var inte fråga om stekes, eller röke. När di fick lingen, krämasätta var den ju alltid sur, till meaffon kunde di få en skiva grovt bröd med krämasätta påbrött. När di hade potatis, fick di ofta för i tiden sur grädda till döjra. En djpprekäpp sattes mitt på bordet, så fick alla döjra i den. Di stack kniven i järreviden i djppa. Hon tyckte ju de var gott, så hon tog mer så hon skulle få lite på järreviden. Då sa gubben, prinadö grebla du ska knabba viden Hon skulle knabba mot kanten på käppren, så inte för mycket följde med. En sitt skars alltid i tre bitar. Ett stormarknad gick hon, och en för till från Högstads till Hårby, de var nära 2 mil. Di gick kl 4 på morgonen. Så gick di där nere på marknaden hela dagen o hemma o hade bara 6 skilling var. De var ju mott och rätt till ett par firastyvers kager och nån karamell. Sen gick di hem, di kom ju inte hem för än sent, då var di både sötta o trötta. Hon tala även om, när di skulle gå till dansbanan, de var ett gott stycke dit, så fick hon skrulle av husbondemoran för hon stot skorna. Så gick hon barfota dit och hem. De var ju många gånger både vätt och kallt. Så bar hon strumpor och skor.

En händelse som inträffade här borta i Håstäng för omkr 50 år sen.
En älsö som hette Ola fick sitt öga utsmitt så han har fått gå med bindel om ögat
hela sitt liv. De har aldrig kunnat läkas så ögonhålan kunnat vara synlig.
En som var med när de hände har talat om de. Han följde på ett ställe i Håstäng
intill Olas hem. Så en kväll di skulle ut på en fälad och söka efter unghre aturs
di var några stycken, Ola var med. Som di gick, jämska Ola sig med ögat, imen
di visste om de smälte ett skott, ingenting synes varken nära eller fjärran.
Ola skrek till, mitt öga, och höll för ögat. När di skulle se var ögat ute.
Di blev ju så förskräckt. Di sökte i kring honom, men inget spår efter hans öga.
Di skulle märka på platsen, och var där sen, men inget spår fanns.
Han kunde aldrig få de läkt så han kunde ha de synligt.
Jag vet ej om han lever, men de är blott några år sen jag såg honom på en begraving
så hade han sin bindel om huvudet och vänstra ögat. Han var då rätt gammal.
De hade sin förhistoria i, att Ola hade ett barn med en fös där borta i Håstäng
Olas mor ville inte veta om de, utan hon så gott som bringa Ola att gå eden, där var
ju inga tvivel om annat än Ola försvar sig. Så fösens mor, de var Lassas i Håstäng
hon hade hämnats på så sätt att hon hade someden i Fulltofta att smi ut ögat.
De var på övernaturligt sätt. Konstigt för sen blev fösens mor blind, så hon var blind
i flera år innan
de

ACC. NR M. 8608:26

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Här bodde för många år sen, en som de kalle lilla Hans, han hette Borg, han e dö för
70 år sen. Sjötudet tala ofta om att lilla Hans tala om han var med och sköt ner
Leipsig posten. Efter lilla Hans egen berättelse, ja va mä ve tälted, där va äjn kap-
ten som sa ta hid flaskan å ji me en cypp. Ja to flaskan, där va äjn an kap-
ten men han velle ende ha råd. Se sa där fäste keptenen, ta hid äjn de.
Då kom där en kulla å to flaskan. Carlell va general, han geck med aurder
å ladda så skrytt, så kullarna stussa te boga, å järnportarna flö cypp.
Där va många ble skädna, män in begeck vassa. Blood flöd i strömma åd gatorna
Där va en kanon som hette skägga, di sa, naur skägga börjar gnägga, då
darrar på hus å vägg.

ACC. NR M. 8608:27-29

Landskap: Skåne Upptecknat av: Amette Senesson
Härad: Frosta Adress: Åsänge
Socken: Ö. Åsänge Berättat av: Sven Sjööstedt
Uppteckningsår: 1942 Född år 1850 i Fläby förs.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Militärberättelsen

Dr. Sjööstedt tjäna som soldat

Lägerliv

Skriv endast på denna sida!

Gamla militärberättelser.

Gjæsteds egna ord återges, så som han ofta berättat militärlivet.

Någon så va ude ve hägrer, så va där ett fruntimmer som va ve fästägningen a hjälps de. Huru bruket å tvätta fläsk som skalle va de ärter, å kött som skalle anrättas. Så hade hun en krog öppe ämne hjörtana, någon hun då satte se på hug de krogen fatt i fläsket, så dro hun ed öpps ämne hjörtana. På de vised de hun med ut. På de vised fattades där ju det ve utspisningen.

Korpralen ble klog på hauer fläsket ble au, han rapportera ed får dagofficeren. Han titta ju på na, där syntes ju ente nåd, de ljuger kor, hon har ju inget fläsk. Då sto korpralen på föremiddan å sa, löjtnant, där sitter min själ fläsket. Löjtnanten sto i kull na, å stängde öpps hjörtana, där hitte han fläsket. Ja, sa han, du har rätt. Där ble ett fäselikt kolon. Där va ingen velle ha de fläsked hun hatt i mellan bajnen, de fa hun behålla. Men hun feck ente tvätta ut ätte de.

Där va titt fruntimmer som kom did å sålde bå kager å melk å lid au haurt. Där va äja tjäring som kom did mä plattikor, platta, hun hade ett stort tallrik fullt, å vi skalle kjøla. Så kom en officer, hun skalle gömma plattikorna, Huru ställde se å ströda ye dom, hun hade ju långa hjörta. Sin feck hun väl ha dom.

ACC. NR M. 8608:28.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Här va flera soldater härifrån, Hjörteedt, Lindstedt, Vallin, Löngren, Glans.
 Di dagarna då soldaterna skulle i väg, och liksom komma, var ju särskilda
 bemärkelse-dagar. Di var ju alltid fulla, så di hördes långt innan di kom.
 Hjörteedt berättar, Maur vi skälte ud på möded tidje vi skuss, men så Maria Glans
 hun körde för Glans ud där. Hun körde må sin vilda häst, hun körde ju daen
 engan. Så ude mod Gedlinge brukte hun å bajda, å legga, men hun fe allri
 va på ett ställe mår en äjör gang, för hun knöckte för å te må se.
 Sin ble hun ude på lägsed en lättele fira da, å mätter. Där laur hun å dra
 udanom tälten må befälen, så hun tjente många pränga å hade må se naur hun
 körde. Vi vossde ju hänt de geck de, vi sa de Glans, åd vi öätt Maria legged
 å drad ud som tälten. Men Glans besa grina å sa, Där e kusa nåck de me,
 så de brös ja me ende om. Sin kom hun å hänte Glans, hun kom näma
 da engan vi räckte öpp, så va de de samma. Så hun tjente har man liå länge
 som Glans. Hun hade nåck liå bra betalt. Glans feck ju pensjon, men de
 feck inte hon. Glans tükde ju Maria va dåket hun tjente ju pränga, å för de
 hästen smedde hon se de langa åd vägen, Hon va inte så noga paur om hon dra
 lid de se. Hon körde alltid, Glans sad ve sin ve, å grina.

ACC. NR. M. 8608:29.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Egna ord efter Sj. Maur i to ud med högrest brukte Lindstedt syppa opp ha han hade, så ha i tiem där ude hade han ingen styver. Maur i hade ej det ä där ble äver to han en skiva brö nä se opp på kasernen som han aud. Han va ju galen de ä ajde så kvau postimer geck ju, ä förste ente.

Fär i tiem va där ju ente udan kokgrava som i kokte maden i. Vi va ju ente till äsktit rökta maur i sto ve kokgraven. I blann va ju tjelmed rätt så de velle ente bränna, udan te äg ä aska for opp i ärtakjelen, älla gräden. Men de va ju bara te ä röra när ad i grydan.

Där va allt evin som geck där, som när kom älla husman stängde did, den geck ju från au affatt. Maur di kom eng te kokgraven to i gräddträdd, eller stäven au grydan, ä sto evinon på nosen, ä ain i grydan, de va ente så maga.

När Sjöstedt nu på senare är hörd i radio de program om gammalt lägerliv lyade han upp älla marscher som spelades kände han i gen, och hörd vilka de var. Även de visor som sjöngs. När di gamle schladerma kom i hejz tebe di ju om gamla minnen. Sjöstedt var ju begävad med ett särskilt gott minne, men Löggen var de sämre med. Särskilt mindes de ju när di gick till sprängen efter bränvin. Di luras om vem som kunde få permission och gå.

ACC. N:R M. 8608:30-36.

Landskap: Lhåne Upptecknat av: Arnette Lomsson
Härad: Frosta Adress: Åsänge
Socken: Ö. Åsänge Berättat av:
Uppteckningsår: 1942 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Lärskilda vägar och platser

Berättelser ur livet

Barndomsminnen

Anders Persson

Särskilda vägar och platser.

Platser som skiljer sig från andra finns här ju många. Här är den gamla Galjåbacken
här många som avväntats där är ej känt, men den sista var Åröds Gärningen.

Hon hade tagit livet av de män. Sjötstedt tale om när di kom med henne genom
Hörby. Di hade en häcksvagn med kaln i, där satt hon. Där var två präster med,
di hade varit hos henne hela natten men kunde inte baka henne.

Hon blev begravd på Galjåbacken, men de prästas att stektingarna tagit henne
om natten, di hade gått upp henne. Di kläderna som en sådan hade på sig vid
avrättningen höjde räckaren till. Där synes inga spår efter män ting på Galjåbacken
Nu har de ju mera gått bort, men för många år sen, kände folk en viss fasa där.
Galjåbacken är ju utmed Hörbyvägen. En backe intill som vägen skär genom
kallas Dönebarslien. De minns jag som liten, folk hisna vid vägen där ve Dönebars-
lien. Där höll alltid fattiga till för, där skall även skett mord, så var de ju intill
Galjåbacken. Där var ju inget hus på en sträcka heller.

Att vägen mot Ekeröd är meafanslierna, di har fått namn för di var så långa
och långa. Där mot Ekeröd är prästinga backen, de är en förgrening av
Linderödsåsen, i samband med Satsrupps och Benarps hall. Där skall ju
enligt sägen varit prästingar. I Ekeröd är stenar i ring, minne efter forna tiders
ting.

Vid Kyle är en gammal kyrkestig som går ut till Saksrupsvägen. Gamla her-
talat om di her varit med om att bära lik från Kyle, åt den stigen. Di bear kiästar
på bärestänger. En sådan kyrkestig är här ju från kyrkan till Benarp.

Men i skogen vid Benarp skall finnas en källa. En from karinna som bodde
i Benarp, skall enligt sägen blivit dödat, och på den platsen flutit upp en källa.
Di skulle så ha leutit liket ända till Fulltofta, där hon är begravd.

Di skall så ha vilat borta vid Fulltofta skog, där skall en källa vara.

Nere i Hårby skog, Sjöttingens vang, skall ha funnits en gammal offerkälla.
Sjöstedt har en gång varit med att rensa den, di skulle ha vatten till
bäddar där. Då källa di pringar på bottnen, som hade en gång öppats.

Mer, och flera gamla med hunde tala om, då de var ofredstider, var här
snapphanar. Mer så, ute i Lyby mosse var ett hus som kallades snapphane-
huset. Snapphanar skall då gresserat mot Pörums ry. Innan di kommer till
Pörum, är gedariggana, där skall snapphanar ha hållit till.

På den tiden pesten härja, folk dö, mängd, skall här finnas flera be-
gravningsplatser. Vid Älme bäcke i Benarp, samt vid Nymölle.

Mer i Hårby på en plats som nu är abor fastighet med trädgård
skall även varit en sådan begravningsplats.

Jag är ju född här, och vandrat här alltid, både i skogar och stigar.
Men ändå har jag alltid tyckt de har varit ruskigt i skogarna.
Jag har alltid också tätt för att gå vilse, vad de då kan bero på.
I alla marker här omkring, så vägen mot Höringe, i skogen, har de di-
mäsde gått vilse, jag har också gått vilse där. Man går ju rakt
motsatt håll. Här var Bromellären han gick vilse där en kväll.
Han var så långt mot Stjärninge, så han var vid kyrkan tre gånger, och
inte kände igen kyrkan, utan gick omigen och ner mot skogen. På det sättet
vandrade han halva natten innan han kom rätt.
När jag gick vilse där, de var också i kvällningen, jag gick också i motsatt
håll så jag kom till vägen som går mot Benarps, jag kunde inte fatta vad de
var för en väg, som väl var, så kom där en som jag fråga. Han visade mig ju
rätt omigen. Jag tyckte de var rent bakvänt, men jag gick ändå som han
sa, så fick jag syn på kyrkan och byn när jag gått ett stycke, så blev
jag rätt vänd. De har alltid känt kusligast där nere vid en bro, som de
kalla prästbroen. Sen inne i den skogen, var ju alltid så tätt, men nu är
det ju avhugget. Så var de ju i den skogen som en präst blev bort och
aldrig kom tillbaka. Trotsigen blev han gömd där, alltid hördes där konstiga
lät.

Även den skogsvägen, genom västra väng, ner mot Flörley, har jag alla tider tyckt vara dygster. Nu är där ju mera bus nere mot Flörley, men för var där endast för Stenhusens var de första, de var ju i skogen. Jag minns så väl, som de varit i går. Då jag som liten var med mera flera gånger till Stenhusens. Vi var ju båda, min syster och jag. Innan om dörran var en soffa där satt vi värdin, ätminstone jag.

Där var en stor väggklocka, dala klocka, eller vad de kallas. Den stod på golv, jag har aldrig sen i mitt liv hus många hem jag varit i, sett sådan klocka.

Själva visarfaveln var ett ansikte, så ägornen di vreds från ena sidan till den andra efter som kl. tvekade. Jag kan se kl. ännu fast de är över 50 år som så milda rätt som jag var både för klockan och Stenhusen. När han bara reste sig blev jag rädd så hjärtat höll på att stanna, och så klockan tillika.

Nu var de väl de, att man hörde ju av att han kunde med övermoduligt.

Fullt och säli var han ju, annars tala han ju inte oss glötta till.

Glans egen som, nu över 70 år har talat om, en söndag satt Stenhusen och ett par gubbar från Flörley o sypis så di var mest fulla. Prätt som de var kom där en som di kalla Losen i Benaryp, hon var ju något konstig. Ja så, sa hon, du e hemma, de va väl.

Ja ha fand en kulle prä, sa sa hon var de var. (underligt). Kan du göra nåd ve den. Här ska du få sa, så lyfte hon kjelarne upp, e ställde sig fram för dem. över 60 år som

När i skogen, ät den vägen som går mot Hisinge låg för i tiden ett litet hus. De är
väl omkr 40 år sen, där har varit kvarlevor, men då militär och beredskapen var här
grävdes de skyttegravar där. I de huset har jag som barn varit många gånger.
Där bodde två fruntimmer, en gammal gumma med en halvgammal dotter.

De var ett fridfullt hus, stillhet och frid. De var ett enkelt och fattigt hus.
De låg på beställlets mark. De var ju ett öde om vintern där inne i skogen.
De var nästan endast en koja. Stugan var liten, med lergolv, ett litet hus (rum) vid
sidan om stugan. Farskuren, och kök var i ett, med öppren skorsten. Vid sidan om
köket ett hus (rum) till ved, där var jordgolv. De var ju som gamla fattiga stugor var.
I farskuren var ju inget fönster, när dörren var stängd var där ju rent mörkt.
När vi glötte skulle gå dit, ville vi helst gå bägge, bara för den mörke farskuren.
När man stängde ytterdörren kunde vi inte lutta blinkan till stugdörren.

Där var blinka att öppna med. När vi kom nära huset och såg nyckeln satt i ju
di e hemona, sa vi. Så talles vi vid, en skulle hålla ytterdörren öppen, men den andra
kom bort och fick fall i blinkan. Men hon fick inte öppna stugdörren för än
den andra fick stängt ytterdörren. Där var en liten hae, trädgårdsbit, med
gammeldags nejlikor, röda och gula herakamma, lavendel, häjor heroner,
vintergröna. Di satt om växtarna och epann främmande.

ACC. NR. M. 8608:35.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jans i skogen mot Benarps, vid Håinge skäl, bodde Anders Pärskan. De låg ju rent avskides, men ändå vändes folk till henne från alla kantar. Jag lärde känna henne genom att vi var tillsammans i arbete. Hon gick ju på arbete över allt. Oja Nils äger, där jag har gått i över 20 år var intill Anders Pers. Skogen som vi hösta var intill deras. Fästän hon gjorde mycket illa kunde hon även göra gott. När vi var inne i skogen bjöd hon kaffe. Många var ju rädda för att fästära något, de visste inte vad hon lagt i. Hon ville ju prackina att hon kunde som hon sa, ja folk ha de behövde.

Hon hon på något ställe så drack hon jök med gubbarna, och var otidig så ingen bar kunde reda sig. Särskilt ungdom har gått mycket till henne. Hon brukade språ i kort, alla skulle ju dit för att bli sprädda. Hon slog korten i bordet, svar och bedyra, hur de skulle bli. Många sa de slog in, men jag vet visst inte om något har slagit in, fast hon sprädd mig flera gånger. Särskilt ungdom satte hon så mycket dumhet och otidighet i, så de finns ingen möjlighet att skriva eller berätta den.

Hon hade dem allt möjligt, och berättat allt osnyggt för dem. Om någon sa till henne, svara hon, ja förss de e rotitt å tiva oyr dem. Hon brukar ajunga. Allri så lidet så lättar de lided, å allri så lidet så svar de me.

ACC. N:R M. 8608:36.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Särskilt fören har gått mycket till henne, för att bli gifta. Där är många äktenskapspar som hon påstod hon ställt i besvä. Äktenskapen gick förra till henne Hon tala ju gävt om de. När de lyckades, sa hon alltid, ja ga me där den prau kan skälla ji se. Högna drängar kunde vara där inne hela da. Då di om vintern skulle lugga ved i skogen, gick di in till henne i stället.

Ett se. bland de många av hennes fula nyfång. När hon var i arbete där som var många barn, så brukade hon ställa sig i snyg och titta när di kastade vatten. När vi hösta kunde hon ju bland buskarna ställa sig och titta. Sen gick hon och tala om huru dan den och den gubben hade. Om di fråga henne var hon visste de. Jo, sa hon, ja snyg me te i saj raus di pissas.

Thär är en skräddare, di har två pojkar som är så gott som idioter.

En gång när vi varit kvarre på Södergård kom vi på tal om dem. Då sa hon ja se de e vnda konstigt di e såddna. Mortier (fadern) har en hängstavaräger, där får ha praugarna blev såddna. Då sa vi alla, men hur vet du de.

Jo, sa hon, ja har sett ed. Vi sa, hur kan du veta hurdana alla ser ut.

Jo, ja har sett di måste gäbbarnas, så rätkona hon upp en hel del av gubbarnas. Många gubbar gick ju dit till henne. Hon hade ju för seel att följa dem. Sen visste di inte vad som händer.

ACC. N:R M. 8608:37-40.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Amette Lomesson
Härad: Frosta Adress: Äjringe
Socken: O. Äjringe Berättat av:
Uppteckningsår: 1942 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

*Tidsdyner
Livskildringar*

Skriv endast på denna sida!

Tidsbygger.

För i tiden hade folk en sed, att så snart något hände skulle de ha de i prästen. Här var gott om s. k. prästaskadern, som var söndag skulle ha fått prästen innan han gick i kyrkan. Jag minns själv under Kruse-tiet hur, de var både tjäringer och gubbar, bar till prästen allt som hände i församlingen under veckan. Även bland folk i allmänhet, så snart något svårt eller trasset av vad slag som helst uppstod, så skulle de tala med prästen om de. De skulle meddela sig med honom om allt. Även inom hemlivet, om något skulle sig, skulle de tala till råds med präst. Ett ex. Här var den gamla kyrkovaktm. hustru Harna Kristiansen, vi har ju i många år gått tillsammans på kyrkogård, hon ansåg graver sin di lämna systrar. Hon var fri till att tala, så många religiösa anekdoter är efter henne. Hennes egna ord. Ja ja ju så många glöcka, (hon fick sju barn) så ja tötta de bli färre med, så ja lo ende Mails komma de ja ett häilt av. Men så tötta ja de va kanske enda rätt, så ja ja te prästen å frauga aed om de va orätt. Prästen sa, ja jore orätt med Mails så lo ja nom komma de i jin. Så ja ja först mess fallt kvau ganga i sa, sin fe ja Augusta, sin va de dräd. Hon tala om detta för oss tjästedt, som jag fått de efter. Mor tjästedt sa till

ACC. NR. M. 8608:38.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

henne, ha i jessa namn skälte du hos prästen må de, va de måd ä rämma
 te prästen omä? De kände vi väl reda engbyres udan prästen skälte te.
 Harna sa ofta, Mails o ja måtte ha öga te mlänken, ätte som glöttana ble
 flär, så vi fe män stans ä lägga dom. M. Kristianson sa, han vesade ha de va
 ä fö opp en stua glötta. När de var tal om fö barn, sa Harna, de kan en
 slida frau här medet som häkt där blar liaväl ett skeng ä stänga i gravem
 Harna var även 80 år de vi gick i hope på kyrkogården. En gång måtte jag
 henne, då sa hon, ja ha då allri hört såddent, ängana gau haur da ä bada
 Ja ha du hört så dant? sa hon till mig. Ja e om ättati traj aur, ä ja ha allri
 i mi ti badad, ä ja lever liaväl. Ä se tala di om, di ska va hemma ä
 städa, ja ekkä anstalter. Så tillde hon, hör du såddent va de ju ende fär
 På den tin Mails ä ja hade glöttana somau, ä vi je borke haur da, så om
 söndamärsen ja ja kröjta au haur ain särke te väss, ä fäja au stuegälet
 gla skälte där blajet au om ja skälte vad hemma ä städad.
 Vi va tjärketjenare, i så manga aur, ä hade bara fämti kr om aurad
 Hör du, sa hon, här kände vi fö väss? Kruse, och Verner, när han
 var pastor här, di kunde Harna och även andra gå till med vad som hälet
 Men beholander var inte sådan, där var ingen som kunde komma till honom
 med dylikt

ACC. N:R M. 8608:39

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När vi var på betorna träffa vi ju många underliga människor. När jag var vid
Kungshult, så bland andra konstiga var där en från Skövde som di kalla krauge Marin
de var ett märkligt original. Jag kan inte säga att hon var inte blek, för när man
tala med henne märktes ingenting. Men hon var säker på att hon var plågad
av vissa människor. När hon var ute och gick hade hon en lång käpp som hon
slag åt alla sidor med. Den förste gången jag såg henne komma åt vägen blev
jag förtvånad. Hon stanna och pratade, ja, sa hon, ja kan inte ta me far nåd, för
loje människor, di förföljer me, haur ja gaur. Där e olsana, di haekar me, så
ja four slau i kring me haur ja e. Den gamle olen ha haekad me, så de e inte
udan haek å hæl ye haita kroppen. Om nitten e alla olsana kring me å haekar
me, ja kan inte fri me, utan di far frau me å legger hoo me. Ja kan inte ha
nån föä i hused, för de ajder di, å de di inte ajder de orajner di ee i.
Änna de prästa dävlen (kyrkoherden i Skövde) så ränner han å haekar me.
Ja kan inte gau i hjärkan, älla de nattvarden, de ha han förmajnt.
Ja ha sijt de man, kyrkoherden ha tad nattvarden å hjärkungen frau me,
Men han sa, va e de Marie säger. Men ja sa, a ja, han behåver inte ai nåd
för han e lia ge som olsana, han e där å haekar me. Tilläggs bör, att di som han
sa, olsana, var Ota bagare, di var religiösa, och så kyrkoherden. De var den underligast
och störst jg r

En av mina komrater bestöt gå och hälsa på hos henne, en söndag, hon var gästvänlig och hade rent. Hon skulle även bjuda kaffe, men hon hade en känga som hon slog kring sig med. Ja, sa hon, de e trunget ja får stau alla färdar var di des. De besökande sa, vi präste om allt, så skulle Maria gå ut efter nåt ting. Ja hon till o se där var nst precis som en sock som ringla in under sängen, ja skrek till Maria kom, ha e där, sa hon o ja tyckte där va nst som ringla under sängen. Maria titta, o ja, där sedes den gamle olen o flövar. Hon hade nst hur hela sådan på henne var i ku, där var riktigt haktat. Den besökande sa, de var då konstigt vad de då var.

Maria hade sagt att hon tjänat på ett ställe och där kommit över en svartkonst bok som hon läst i. Om hon då läst nånting och inte kunnat reda sig.

Hon hade gått sådan i flera år, förut var hon som andra, de var annars en duktig människa. Men sen hon läst i den boken kunde hon inte bli beritt som hon sa, osen.

Jag har ofta undrat över de konstiga fallen.

De var ju konstigt för de var bara bla bagare, och prästen som hon hade besökt av.